

خدایا مرا بر مقدراتم صابر گردان / تأکید بر قرائت دعای مجیر

این روز به آنچه برایم مقدر است صبور دار و مرا در آن به تقوی و هم نشینی با نیکان توفیق ده به حق یاریت ای روشنی چشم مستمندان.

در دعای روز سیزدهم ماه مبارک رمضان می خوانیم: «اللهم طهرنی فیہ من الدّس والأقذار وصبرنی فیہ علی کائنات الأقدار ووفّقی فیہ للتّقی وصحبة الأبرار یعونک یا قرّة عین المساکین». خدایا در این روز مرا از پلیدیها و ناپاکیها پاک گردان و در این روز به آنچه برایم مقدر است صبور دار و مرا در آن به تقوی و هم نشینی با نیکان توفیق ده به حق یاریت ای روشنی چشم مستمندان.

شرح دعای روز سیزدهم رمضان

مرحوم آیت الله مجتهدی در شرح دعای روز سیزدهم ماه رمضان بر تأثیر غذاهای حلال در استجابات دعا تأکید کرده و می گوید: «اللهم طهرنی فیہ من الدّس والأقذار»؛ در این دعا از خدا می خواهیم ما را از کثافات پاک کند. منظور از «کثافات» چرک گناه و معصیت است. انسان اگر اهل معصیت باشد، بوی بدی به خود می گیرد و اگر مؤمن باشد، خوشبو خواهد بود. «اويس قرن» هنگامی که به ملاقات پیامبر (ص) آمده بود، فضای خانه رسول الله (ص) را معطر کرده بود و فردای آن روز که پیامبر (ص) به خانه خویش بازگشت، فرمود: «إِنِّي لِأَجِدُ نَفْسَ الرَّحْمَنِ مِنْ جَانِبِ الْيَمَنِ»، یعنی پیامبر (ص) رایحه خوش اويس را استشمام کرده بود.

وی یادآور می شود: هنگامی که انسان گناه و معصیت پروردگار خویش را انجام می دهد به تحقیق که آن گناه و معصیت اثر سویی بر ظاهر و باطن آن انسان می گذارد به طوری که در روایات است که با انجام هر گناهی لکه سیاهی بر قلب انسان می نشیند که آن لکه سیاه با مرور زمان و انجام گناهان بیشتر، افزوده می گردد و باعث سیاه شدن دل انسان می شود به طوری که دیگر حقایق الهی را نمی تواند بشنود و به مخالفت با آنان می پردازد.

این استاد اخلاق تأکید می کند: پس انسان برای آنکه از آلودگی های گناهان پاک و طاهر گردد باید از یگانه پروردگار عالم مدد بجوید و از او بخواهد که گناهان او را بیامزد تا از آلودگی ها نیز خلاصی یابد چرا که تنها با آمرزش و غفران الهی است که انسان از پلیدی ها و زشتی های گناه پاک می گردد و خداوند متعال نیز در قرآن به بندگان خود این گونه بشارت می دهد: "قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ" (زمر، 53) یعنی "بگو از رحمت خداوند نومید نشوید، به راستی که خداوند همه گناهان را می بخشد، همانا او آمرزنده و مهربان است." پس ما نیز در این روز از خداوند می خواهیم که ما را جزو توبه کنندگان واقعی از گناهان قرار داده تا از پلیدی ها و زشتی های گناه که ما را روسیاه درگاهش نموده است، پاک گرداند.

برطرف کردن بوی تعفن روح/قرائت قرآن در هنگام سحر زنگار دل را از بین می برد

مرحوم آیت الله مجتهدی در شرح فراز دوم دعای روز سیزدهم رمضان در مورد راهکار برطرف کردن بوی تعفن روح می گوید: «الدّس والأقذار»؛ مراد از این عبارت «کثافات و پلیدی گناه» است، گناه آدمی را کثیف می کند و دل را زنگار می گیرد. برای اینکه زنگار قلب را از بین ببریم باید سحرها قرآن بخوانیم. در روایت آمده است که قلب انسان زنگ می زند، همان طوری که آهن زنگ می زند، پس قبلتان را با استغفار و قرائت قرآن جلا بدهید. همچنین کمک کردن و دستگیری از یتیمان هم زنگار دل را از بین می برد.

صبر در مقابل امتحان الهی

وی در ادامه می گوید: «وَصَبَرْنِي فِيهِ عَلَى كَائِنَاتِ الْأَقْدَار»؛ در این بخش از دعا از خدا می خواهیم که ما را در برابر قضا و قدر خویش راضی کند. بنابراین از خدا درخواست می کنیم که خدایا مرا بر تقدیر خودت صابر قرار بده! مراد از «كائنات الأقدار»، قضا و قدر حتمی الهی است. هرکس در لوح محفوظ قضا و قدری دارد که نمی داند صلاح او در آن امر است. خداوند در قرآن می فرماید: «وَلِبَلْوُوكُم بِشْيٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشْرَان» یعنی : "و امتحان می کنیم شما را به وسیله ای از ترس و گرسنگی و نقصان و ضرر از اموال و خودتان و میوه هایتان (در باغ ها) و بشارت باد بر صابران" که این آیه نشان دهنده آن است که انسان در تمام مراحل زندگی برای رشد و ترقی و ارزیابی عملکردش امتحان می گردد و کسانی در این امتحان پیروز می گردند که بر تقدیرات الهی راضی بوده و بر مشکلات و مصائب صبر نمایند.

این استاد اخلاق با اشاره به توصیه روایات بر صبر در مصیبت‌ها تأکید می‌کند: هنگامی که مصیبتی بر آنان وارد شد، بگویند: "انا لله وانا الیه راجعون" یعنی همه ما برای خداییم و به سوی او باز می‌گردیم" که خداوند نیز در عوض صبر و ایمان آن‌ها در قرآن می‌فرماید: "أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ" (بقره، 157) یعنی "آنان گروهی هستند مخصوص به درود و الطاف الهی و رحمت خاص پروردگار و آنان خود هدایت یافتگانند". در این دنیا هر شخصی به میزان خود دارای غم و مشکل است. استاد (مرحوم شیخ علی اکبر برهان) می‌گفت: اگر یک روز گفتی که من غصه‌ای ندارم، بدان که اجلت نزدیک است! سید بن طاووس به فرزندش می‌گوید: پسر من خانه که می‌سازی، بگذار گوشه‌ای از آن خرابه باشد تا بدون غصه و دغدغه نمانی.

تقوا؛ یکی از فلسفه‌های روزه

مرحوم آیت الله مجتهدی در مورد فراز #171 و وَوَفَّقْنِي فِيهِ لِلتَّقَى می‌گوید: در این بخش از دعا از خدا می‌خواهیم که ما را موفق به تقوی کند. تقوا به معنی این هست که اگر کسی از اعمال ما با خبر شود، طوری زندگی کرده باشیم که ناراحت نشویم. ماه مبارک رمضان فرصتی برای تمرین تقوا است. "ان اکرمکم عندالله اتقکم" یعنی "به درستی که گرامی‌ترین شما نزد خداوند تقوا پیشه‌ترین شماست" و برای آنکه ما نزد پروردگار خویش دارای اجر و قربی باشیم باید تقوای الهی را پیشه کنیم که تقوا یک کلام به مفهوم انجام واجبات و ترک محرمات الهی می‌باشد که انسان را به مقام‌های والای دنیوی و اخروی می‌رساند که یکی از آن مقامات این است که انسان تقوا پیشه و پرهیزگار طبق آیه قرآن نزد پروردگار خویش دارای حرمت می‌گردد چنانچه خداوند در تمام امور در دنیا و آخرت او را کفایت می‌کند.

رابطه تقوا و مصاحبت با نیکان

وی در مورد فراز #171 و وَصُحْبَةِ الْأَبْرَارِ در دعای روز سیزدهم رمضان یادآور می‌شود: در این بخش از دعا از خدا می‌خواهیم که خدایا ما را با خوبان و ابرار هم‌نشین کند. باید به این نکته توجه داشت که با چه کسی هم‌نشین می‌شویم چنانچه در شعری داریم: #171 و با بدان کم‌نشین که صحبت بد/ گر چه پاکی تو را پلید کند». رابطه تنگاتنگی بین تقوا و مصاحبت با نیکان می‌باشد چرا که انسان تقوایی هیچ‌گاه با بدکرداران و کسانی که معصیت پروردگار خویش را انجام می‌دهند مصاحبت و معاشرت نمی‌کند چراکه خود خداوند نیز در قرآن می‌فرماید: #171 و قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ : "بگو که خبیث و آلوده به کثافات و طاهر و پاکیزه مساوی نمی‌باشند" تنها مصاحبت تقواییان با نیکان و ابرار است چرا که خود نیز از نیکان و ابرار هستند. زیرا کسی به درجه ابرار و نیکان نرسد مگر اینکه تقوای الهی را پیشه سازد. #171 و بَعُوْكَ يَا قَرْةَ عَيْنِ الْمَسْكِيْنِ؛ خدایا به کمک و یاری خودت این چهار دعای من را مستجاب کن، ای کسی که روشنی چشم فقرا هستی.

قرائت دعای مجیر در نیمه رمضان

مرحوم آیت الله مجتهدی بر قرائت دعای مجیر در روزهای 13، 14 و 15 ماه مبارک رمضان تأکید کرده و می‌گوید: این نکته را نباید فراموش کرد که دعا تنها برای دستیابی به ثواب نیست، بلکه اصل دعا خواندن برای رسیدن به کمال است.

نماز شب چهاردهم ماه مبارک رمضان

نمازهای مخصوصی برای هر شب ماه مبارک رمضان از حضرت علی (ع) روایت شده و ثوابهای زیادی برای هر شبی ذکر فرموده‌اند. این نمازهای مستحبی تماماً دو رکعت دو رکعت خوانده می‌شود و خواندن آن در حالت نشسته هم جایز است، لکن ایستاده افضل است.

نماز شب چهاردهم شش رکعت (سه تا دو رکعتی) است که در هر رکعت بعد از حمد 30 مرتبه سوره زلزلت خوانده می‌شود و حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) در ثواب این نماز فرمود: هر کس بخواند، خدای تعالی آسان گرداند برای او جان‌کندن را و سؤال نکیر و منکر را.